

فرسودگی تجهیزات تهدید خاموش سلامت

نگاهی به چالش‌های حوزه تجهیزات پزشکی که سلامت را تهدید می‌کند

گزارش
روز

معموره فراموشی
فرمان
فرمان

با وجود تأکید وزیر بهداشت و دیگر مسئولان ارشد نظام سلامت بر تأمین چرخه دارو و دیگر تجهیزات پزشکی، برخی فعالان در مراکز درمانی اعلام می‌کنند حتی تجهیزات یک‌بار مصرف را تا فرسودگی کامل این وسایل، بارها و بارها استریل و مصرف می‌کنند. آن‌ها به صورت غیر رسمی اعلام می‌کنند برخی اقلام یک‌بار مصرف، چندین بار مصرف می‌شوند؛ چون ناگزیر به این کار هستند!

قطعا وزارت بهداشت این رویه را به هیچ فردی توصیه نمی‌کند و مخالف این موضوع است، اما کمبود بخش‌های مختلف درمان، این موضوع را می‌طلبد. گرچه مدیران برخی بیمارستان‌های خصوصی مشهد در گفت‌وگو با گزارشگر ما، درباره وضعیت تهیه تجهیزات پزشکی مجموعه درمانی زیر نظرشان، می‌گویند: «ما از پس نیاز بیماران برمی‌آییم و جای نگرانی نیست»، اما چالش‌های مالی، دنیای پرتلاطمی را در این حوزه رقم زده است. تبعات افزایش قیمت ارز و نوسانات ارزی در حوزه سلامت، خطرناک‌تر از بخش‌های دیگر است. به این‌ها اضافه کنید حذف ارز ترجیحی که از آن نیز برای این حوزه صحبت می‌شود. سلمان اسحاقی، سخنگوی کمیسیون بهداشت مجلس، سال گذشته در گفت‌وگویی از خبرگزاری‌ها گفته بود: حذف ارز ترجیحی از تجهیزات و ملزومات پزشکی، باعث می‌شود تولیدکنندگان و واردکنندگان با مشکل ده‌برابری هزینه‌ها مواجه شوند و با این اقدام، بیمارستان‌ها دیگر توانایی تأمین تجهیزات و از رده خارج کردن تجهیزات فرسوده را نخواهند داشت. و حالا زمره‌های حذف ارز ترجیحی هم شنیده می‌شود. این مشکلات زنجیره‌وار، تولیدکنندگان و توزیع‌کنندگان را درگیر خواهد کرد.

آب از سر حوزه درمان گذشته

تخصیص نیافتن بودجه در حوزه تأمین تجهیزات پزشکی بعد از گذشت شش ماه از سال و حمایت نشدن از تأمین‌کنندگان داخلی، از موضوعاتی است که به تجمع اعتراضی آن‌ها منجر شده است. محمد مهدی پویافر، رئیس اتحادیه صنف فروشندگان لوازم و تجهیزات پزشکی، درباره شرایط بحرانی تأمین تجهیزات می‌گوید: چالش‌های سلامت بیماران برای دولت جدید بی‌اهمیت‌تر از گذشته است، درحالی‌که ناتوانی در تأمین منابع مالی مورد نیاز دارو و تجهیزات پزشکی، کیفیت خدمات دهی در حوزه سلامت را هم کاهش می‌دهد. او تأکید می‌کند: در حوزه درمان و سلامت، «آب از سر گذشته است» و ما به شدت با کمبود ملزومات پزشکی مواجهیم، تا آنجا که بیمار برای تهیه کوچک‌ترین اقلام نیز آواره کوچه و خیابان شده است.

پویافر ادامه می‌دهد: با وجود مکاتباتی که با دستگاه‌های اجرایی و نظارتی در همه رده‌های مدیریتی و اداری برای حل این مشکل شده است و پیگیری‌هایی که می‌شود، ما به نتیجه نرسیدیم و نارضایتی تمام مردم به وضوح ملموس است. همین اندازه بگویم که تأمین کالاهای سلامت محور نسبت به سال گذشته، ده برابر سخت‌تر شده است و این دشواری حتی در تأمین کالاهای مصرفی ساده نیز دیده می‌شود و مشکلات جدی به وجود آورده است. او می‌گوید: اگر این روند ادامه یابد، آینده‌ای ناخوشایند پیش روی سلامت اجتماع خواهد بود. با این بحران هرگز نمی‌توانیم پازل درمان را به‌گونه‌ای بچینیم که سلامت مردم را تهدید نکند، اما مسئولان دستگاه‌های دولتی و اجرایی به جای دادن پاسخی قانع‌کننده و منطقی، برای عادی‌انگاری مسائل تلاش می‌کنند. درحقیقت من یک نفر تصور نمی‌کردم سلامت مردم برای یک دولت تا این اندازه بی‌اهمیت باشد، آن‌ها درحالی‌که جمعیت کشور رو به پیری است و ما با بحران سالمندی در برابر یک نظام سلامت فرسوده و بیمار مواجهیم.

تعطیلی بخشی از جراحی‌ها به دلیل نبود تجهیزات

که حرفش را می‌زنیم، نیست. شما ببینید وقتی کارخانه‌ای به خاطر نبود برق تعطیل می‌شود، وقتی بانک‌ها منابع مالی را تأمین نمی‌کنند، وقتی دست تولیدکنندگان بسته است، در این حوزه چه انتظاری می‌توانید داشته باشید؟ ما حتی در تأمین مواد اولیه خیلی از کالاهای نیز وابسته به خارج از کشور هستیم. صنف تجهیزات پزشکی به شدت به تولیدکنندگان خارجی، وابسته است و این وابستگی حتی در تأمین کالاهای مصرفی ساده هم مشکلات جدی به وجود آورده است. وقتی مواد تولید دستکش یک‌بار مصرف «لاتکس» هم باید وارد شود، ببینید در سطوح بالاتر چه خبر است!

او مدعی می‌شود: بخشی از عمل‌های جراحی به خاطر اینکه نتوانسته‌ایم مواد، ابزار و اقلام اولیه آن‌ها را تهیه کنیم، تعطیل شده است. این‌ها شاید گفته نشود. ما با یک بحران بزرگ مواجهیم و نمی‌توانیم خدمات را گول بزنیم. تجهیزات برخی بیمارستان‌ها فرسوده است و باید از رده خارج شود.

رئیس اتحادیه صنف فروشندگان لوازم و تجهیزات پزشکی، صحبت را به بدی ۲ هزار میلیارد تومانی دولت در حوزه تأمین دارو و تجهیزات پزشکی می‌کشد و می‌گوید: شما فکر می‌کنید پرداخت این مبلغ به این راحتی هاست؟ از سال گذشته این موضوع را بارها به مطرح کرده‌ایم، بلکه اوضاع کمی بهتر شود، اما با این عدد بزرگ از میزان بدی دولت، از قبل سال هیچ اعتباری تخصیص نیافته است؛ البته مقرر شده است ۱۰۰ میلیارد تومان تزریق شود که هنوز در حد وعده است. به فرض تحقق نیز، این رقم در برابر بدی بزرگی که وجود دارد، فقط جبران‌کننده ۵ درصد آن است و با این وضعیت، دیگر نباید از واژه ناترازی در این زمینه استفاده کرد و دولت باید اعتراف کند که ورشکسته شده است.

پویافر برای روشن‌تر شدن موضوع، تعطیلی چند روزه کارخانه‌های تولیدی در تابستان گذشته را پیش می‌کشد و می‌گوید: ناترازی انرژی و قطع شدن برق به همین سادگی

چراغ کارخانه‌های تولیدی را روشن نگه داریم

جامعه به مخاطره می‌افتد. قاسمی به برخی مسائل مشترک در بین تمام تولیدکنندگان اشاره می‌کند که گاهی به شدت آن‌ها را تحت فشار قرار می‌دهد: «در استان ما از میان ۱۰۰ تا ۱۱۰ تولیدکننده تجهیزات پزشکی، نود تولیدکننده فعال هستند. اگر تهران والبرز را در یک ردیف قرار دهیم، خراسان رضوی قطب دوم تولید است و با توجه به ناتوانی دولت در تأمین نیازهای بیمارستان‌ها و مشکلات نقدینگی موجود، چالش‌ها بیشتر می‌شود.»

به گفته وی، یکی از مسائلی که تولیدکنندگان با آن دست و پنجه نرم می‌کنند، تأخیر در دریافت وجوه مربوط به تجهیزات ارسال شده به دانشگاه علوم پزشکی است، تا آنجا که گاه زمان بازگشت پول به یک سال هم می‌رسد و با توجه به نوسانات قیمت‌ها و ارز، این موضوع فشار بیشتری به تولیدکنندگان وارد می‌کند.

دبیر انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان تجهیزات پزشکی با طرح موضوع ارز ترجیحی که موافقان و مخالفان خود را دارد، می‌گوید: حذف این ارز به شدت قیمت تجهیزات پزشکی را افزایش می‌دهد.

اما دبیر انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان تجهیزات پزشکی و ملزومات آزمایشگاهی نگاه منعطف‌تر و ملایم‌تری به موضوع دارد و نوید می‌دهد که اگر بخواهیم تلاش کنیم، می‌توانیم چراغ کارخانه‌های تولیدی را در استان پر ظرفیت خراسان رضوی روشن نگه داریم. حجت قاسمی نیز این موضوع را قبول دارد که صنعت تولید تجهیزات پزشکی با چالش‌های جدی مواجه است؛ به خصوص بعد از قطعی مکرر برق در تابستان گذشته و تعطیلی کارخانه‌ها، با این حال می‌گوید: مشکلات موجود، مختص تجهیزات پزشکی نیست و به عنوان مسائلی مشترک در بین تمام تولیدکنندگان دیده می‌شود. با وجود ظرفیت‌های موجود در این صنعت به ویژه در استان و شهر مشهد، رضایتمندی نیست و باید از شدت هزینه‌های تولید، این چالش‌ها بیشتر شده است.

او هم بحران سالمندی را گوشزد می‌کند و ادامه می‌دهد: میانگین سنی جمعیت رو به افزایش است و خواسته یا ناخواسته ما در آینده‌ای نه چندان دور با دنیایی از افراد سالمند روبه‌رو هستیم که نیاز به دارو، درمان و مراقبت‌های ویژه دارند و اگر به موقع و به اندازه به آن توجه نشود، سلامت

تأیید فرسودگی تجهیزات

آن‌ها شامل شتاب دهنده‌ها، دستگاه‌های سی‌تی‌اسکن و ام‌آر‌آی تا تجهیزات خردتر مثل نوار قلب و... است. ما یک هیئت امنای ارزی در وزارتخانه داریم که با استفاده از ارز ترجیحی، تجهیزاتی را فراهم می‌کند و در اختیار دانشگاه علوم پزشکی قرار می‌دهد. البته برخی تجهیزات را هم دانشگاه به صورت مستقیم از شرکت‌ها و از محل درآمدهای خود یا از طریق بودجه‌هایی که در اختیار دارد، تهیه می‌کند. به این‌ها اضافه کنید مراکز جدید الاحداث مثل درمانگاه‌ها یا بیمارستان‌ها را که وزارتخانه، تجهیزات را به صورت کامل در اختیارشان قرار می‌دهد.

اوگزارشی از تجهیزات خریداری شده در دو سال اخیر ارائه و بیان می‌کند: در سال گذشته حدود ۱۵۰۰ قلم را به بیمارستان‌های دولتی تحویل دادیم که ۲ هزار و ۱۵۰ میلیارد تومان هزینه داشته است. همان‌طور که گفتیم، این اقلام با شامل دستگاه‌های بزرگ و شتاب دهنده برای درمان بیماران سرطانی، دستگاه سی‌تی‌اسکن، ام‌آر‌آی و آنژیوگرافی، سونوگرافی، پمپ‌های قلبی و... است یا تجهیزات کوچک‌تر؛ در همین شش ماه گذشته، ۱۷۶۰ قلم را با اختصاص اعتبار

قاسمی ادامه می‌دهد: درحالی‌که بخش مهمی از کالاهای ما وارداتی هستند، قطعاً با وضعیت موجود نمی‌توان گفت رضایتمندی هست. رضایتمندی وقتی به وجود می‌آید که بتوانیم از ظرفیت‌هایی که داریم، استفاده کنیم. اتفاقی که در دوران همه‌گیری کرونا و بسته شدن مرزها رخ داد، نشان داد به تولیدکنندگان داخلی هم می‌توان اعتماد کرد؛ اینکه با تولید واکسن، شرایط نظام سلامت ما را تسهیل کردند؛ درحال حاضر هم به همین شکل است. با وجود تحریم‌ها و شرایط خاص اقتصادی که نظام سلامت ما را به مخاطره می‌اندازد، می‌توان به شرکت‌های تجهیزات پزشکی که شرکت‌هایی دانش‌بنیان هستند، اعتماد کرد. آن‌ها می‌توانند خیل عظیمی از نخبگان ما را جذب کنند. به نوعی با یک تیر دو نشان بزنند: هم مانع مهاجرت نخبگان شوند و هم کار تولید را پیش ببرند. ما پیگیر ساخت یک شهرک تخصصی سلامت هستیم. باید فرایند تخصیص منابع برای آن آماده شود. نیاز، مشخص است و طرح هم آماده و ما نیازمند مساعدت استانداری برای به نتیجه رسیدن این طرح هستیم که قطعاً مشکلات زیادی را حل می‌کند.

هزار و ۲۶۰ میلیارد تومان خریداری کردیم که آن‌ها... تا آخر سال دوبرابر این رقم را تحویل خواهیم داد. رئیس اداره نظارت بر تأمین و نگهداشت تجهیزات پزشکی این موضوع را هم یادآوری می‌کند که: من نمی‌گویم تجهیزات فرسوده نیست، اما تلاش می‌کنیم به همان نسبت تجهیزات نو را اضافه کنیم و خوشبختانه در بیمارستان‌های مناطق کم‌برخوردار شهری هم مردم نمونه آن را می‌بینند. علاوه بر خرید، طرح جدیدی که به تاگی با همکاری دانشگاه علوم پزشکی اجرا شده است، «بازچرخانی» تجهیزات است. معلم زاده در این باره توضیح می‌دهد: خیلی از تجهیزات سرمایه‌ای ای‌گران قیمت هستند و غالباً میلیارد‌ها تومان ارزش ریالی و مادی دارند، اما به علت خرابی یک قطعه از کار افتاده‌اند. با فراهم کردن فضا و بانک قطعه‌ها قصد بازچرخانی آن‌ها را داریم. ما تولیدکنندگان متبصری داریم که به کمک آن‌ها نیز می‌توان امید بست. او می‌گوید: حذف ارز ترجیحی نیز فعلاً در حد زمره و صحبت است و اکنون که با شما گفت‌وگو می‌کنم، ما از این ارز هم استفاده می‌کنیم.